

ศิลปะพื้นบ้าน

ความหมายของศิลปะพื้นบ้าน "ศิลปะพื้นบ้าน" หมายถึงผลงานศิลปะของชาวบ้านที่ใช้ความคิดความพยายามทำด้วยมืออย่าง เรียบง่าย มุ่งประโยชน์ใช้สอย ความงาม และความเชื่อถือเพื่อการดำเนินชีวิตในชุมชนและชนบท

ลักษณะของงานศิลปะพื้นบ้าน ตั้งอยู่บนฐานของความเป็นอยู่ของชาวบ้านในท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญ สิ่งที่เป็นศิลปะพื้นบ้าน จึงมีลักษณะเป็นไปตามถิ่นกำเนิดซึ่งอาจมีรูปแบบ วิธีการและวัสดุต่างกันไป แม้ว่าจะเป็นผลงานอย่างเดียวกัน เช่น การทำเครื่องใช้ประเภทตะกร้า หมวก กระจาด ฯลฯ หรือการเล่นต่างชนิด หรือชนิดเดียวกัน ที่มีอยู่ในภาคต่างๆของประเทศ ก็อาจไม่เหมือนกันได้ ทั้งนี้เพราะคติประเพณี และความเชื่อ แบบแผนที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ ให้อิทธิพลต่อลักษณะผลงานส่วนใหญ่

ลักษณะรูปแบบศิลปะพื้นบ้านส่วนใหญ่ มีความเรียบง่าย มีอิสระตามความต้องการทางสุนทรียภาพส่วนบุคคลและท้องถิ่น การประดับตกแต่งเพิ่มเติมในรูปแบบนั้นๆ อาจสะท้อนให้เห็นรสนิยมของแต่ละท้องถิ่น นอกจากนี้รูปแบบจะแสดงให้เห็นถึงขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น แม้ว่าโดยพื้นฐานของชาวบ้านจะพยายามรักษารูปแบบไว้ แต่การเปลี่ยนแปลงก็บังเกิดขึ้นได้เสมอ ตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม ตัวอย่างเช่น อิทธิพลจากความเจริญเติบโตทางเทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์จากสังคมเมือง มีส่วนผลักดันให้สังคมนบทเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว

สาเหตุที่เกิดศิลปะพื้นบ้าน

ศิลปะพื้นบ้านจะเกิดขึ้นได้ด้วยอิทธิพล และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ทำให้รูปแบบศิลปะพื้นบ้านแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับอิทธิพลต่อไปนี้

๑. ความจำเป็นทางเศรษฐกิจหมายถึง ความจำเป็นในการใช้สอย และประกอบอาชีพของชาวบ้าน สภาพชีวิตของชาวบ้าน สภาพชีวิตของสังคมชนบทส่วนมากจะมีอาชีพทำสวน ทำไร่ ทำนา สภาพแห่งการประกอบอาชีพเช่นนี้ ทำให้ชาวบ้านต้องทำสิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้เองภายในบ้านใช้วัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น มีกรรมวิธีไม่ซับซ้อนใช้แรงงานคน เช่น การสานตะกร้า การทำกระบายดักน้ำ การสานบ่อใส่ปลา การทอผ้า เป็นต้น ในท้องถิ่นที่ส่วนใหญ่จะมีสภาพห่างไกลจากความเจริญ ศิลปะพื้นบ้านจะมีลักษณะเป็นของตนเอง และมีรูปแบบตรงตามหน้าที่ ประโยชน์ใช้สอยในการประกอบอาชีพของชาวบ้าน

๒. วัสดุ หมายถึง ทรัพยากรในท้องถิ่นตามหมู่บ้าน ในภาคต่างๆ ของประเทศไทย ซึ่งมีอิทธิพลทำให้ชาวบ้านต้องนำมาสร้างผลงาน เพื่อให้ได้รูปแบบตามหน้าที่ ตรงตามหน้าที่ประโยชน์ใช้สอย วัสดุต่างๆ มีส่วนกำหนดรูปแบบศิลปะพื้นบ้านตามคุณสมบัติของวัสดุนั้นๆ อาทิเช่น ภาคเหนือมีไม้สัก มีตัวไหม จึงทำให้ภาคเหนือมีการปลูกบ้านด้วยไม้สัก มีการทำเครื่องเรือน เครื่องประดับตกแต่งด้วยไม้สักมากมาย มีการปั้นดินทำภาชนะใส่น้ำ ทำให้น้ำเย็นตลอดเวลา มีการทอผ้าไหมที่สวยงาม ส่วนภาคใต้อยู่ติดกับทะเล วัสดุส่วนใหญ่ก็คือ

คนส่วนมาก
จะมีปฏิกริยา
นิยมทางศิลปะ

บุญเจือ

ice-Hall,

2.

and Row,

เปลือกหอย ชนิดต่างๆ หินต่างๆ ฯลฯ โดยนำมาประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้ เครื่องตกแต่ง เป็นต้น

๓. สถาปัตยกรรมพื้นอากาศ หมายถึง สิ่งแวดล้อมและฤดูกาลต่างๆ ความเปลี่ยนแปลงของฤดูกาลทำให้ชาวบ้านต้องสร้างผลงานเพื่อการดำรงชีวิต หลังจากทำไร่ ทำนา ทำสวนแล้ว ในเวลารว่างมักจะมีการจับปลา ชาวบ้านทุกครัวเรือนจึงจำเป็นต้องมีการจักสาน เครื่องมือเครื่องใช้ในการจับปลา ซึ่งได้แก่ ข้อง อีจู้ ลอบ ไช สุ่ม นอกจากนั้นยังมีการสร้างบ้านเรือนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เช่น ได้ถุนสูงเพื่อมิให้น้ำท่วม และยังสามารถเก็บเครื่องมือกลีกรรมได้ในฤดูแล้ง

๔. ลัทธิความเชื่อ หมายถึง ความเชื่อในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ซึ่งเป็นความเชื่อที่มีมาแต่ดั้งเดิมของบรรพบุรุษ อาทิเช่น การจารึกในตำราเก่าๆ โบราณเรื่องไสยศาสตร์ การเกิดการตาย และความเชื่อในเรื่องศาสนา จากความเชื่อเช่นนี้เอง ทำให้ชาวบ้านต้องสร้างผลงานทางศิลปะพื้นบ้านขึ้นมา เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ เช่น ที่บ้านเชียง ได้มีการขุดค้นพบภาชนะดินเผาที่ฝังไว้กับคนตาย การทำพิธีพื้นบ้าน เช่น การสร้างศาลพระภูมิ การปักเจลวในทุ่งนา การแหงหยวกในงานศพ การปั้นตุ๊กตาเสียกระบาล การปั้นเมฆ เป็นต้น

ประเภทของงานศิลปะพื้นบ้าน

ศิลปะพื้นบ้านเกิดขึ้นพร้อมๆ กับชาวบ้านเพื่อประโยชน์ใช้สอย ของแต่ละท้องถิ่น จึงมีความแตกต่างกัน โดยเหตุที่วัสดุที่อยู่ใกล้ตัวเอื้ออำนวยให้สร้างสรรค์ พอจะสรุปได้เป็น ๑๐ ประเภท ด้วยกันคือ

๑. งานแกะสลักและกลึง

วัสดุ ได้แก่ ไม้ เขาสัตว์บางชนิด งาช้าง หิน กาบกล้วย ขบวนการผลิตเพื่อสนองความต้องการ-

การทางจิตใจ และทางร่างกาย ซึ่งมีลักษณะความงามอย่างเรียบง่าย ผลิตตั้งแต่ชิ้นเล็กๆ ไปจนถึงงานชิ้นใหญ่ เช่น กล้องบุหรี ของที่ระลึกอื่นๆ โต๊ะหมุ่มบูชา หูช้าง ช่อฟ้า กาแลและบานประตูหน้าต่าง ธนู หน้าไม้ เรือ หรือแม่แต่งงานสลักหยวกตกแต่งในงานศพ การแกะสลักงาช้าง และเครื่องดนตรีบางชนิด เช่น ข้องวง ระนาด ซออู้ ซอด้วง เป็นต้น

๒. งานกระดาษ

วัสดุจากเยื่อไม้ และต้นไม้บางชนิด เช่น ต้นปอ ต้นชา มาผลิตเป็นกระดาษสา กระดาษฟาง เพื่อนำมาประกอบงานประดับ เช่น ตัดเป็นตัวลาย ธง สายรุ้ง พวงระย้า นำมาประกอบการผลิตเครื่องเล่น เช่น ว่าว นก หน้ากาก ปั้นกระดาษเป็นรูปสัตว์ เป็นเครื่องใช้ ได้แก่ ร่ม หมวกบางชนิด

๓. งานจักสาน และถักทอ

วัสดุงานจักสาน ได้แก่ หวาย ไบลาน เถาพืชบางชนิด วัสดุงานถักทอ ได้แก่ ดินฝักตบ กก ปอ ไหม หวาย และฝ้าย ฯลฯ

ขบวนการผลิตขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของลักษณะวัสดุ ความงามของรูปแบบลักษณะของการใช้สอยและความมั่นคงถาวรในการใช้จำเพาะงาน เช่น ปลายตะเพียน ผ้าไหม ชะลอม และรังอบ

๔. งานเครื่องปั้นดินเผา

วัสดุ ดินในท้องถิ่น ดินในท้องถิ่นผสมกับดินในท้องถิ่นอื่น และดินที่ผสมกับดินเผา และกลีบเผา

ขบวนการผลิตจะทำได้หลายวิธี คือ

๑. วิธีอิสระ ได้แก่ การนำดินมากด บีบ ให้ได้รูปทรงที่ต้องการ

๒. วิธีตัด

๓. วิธีขบ

รูปโดยมีวนขัด

๔. วิธีเข

เตอร์เป็นแบบ

หรือใช้วิธีกดตี

๕. วิธีขึ้น

ลงบนแป้นหมุน

๖. วิธีขึ้น

เตรียมไว้แล้ววา

ขึ้นรูปผลิตภัณฑ์

ต่อจากนั้น

เผาธรรมดา

ได้ เช่น โอ่ง

ช้อน หม้อน้ำ

๕. งาน

วัสดุ

ผสมอื่นๆ ตาม

ประเภท คือ

๑. วัสดุ

ขวก ตะขอ

กระดิง ฯลฯ

๒. วัสดุ

เครื่องประดับ

กระดุม กำไล

๓. วัสดุ

เทวรูป ในศาล

๖. งาน

วัสดุ

กระดาษ ใบ

หนังสือ และสี

พุทธประวัติ

๒. วิธีตัดเป็นแผ่นแล้วนำมาตัดให้เป็นรูปร่าง
๓. วิธีขุด ขุดดินให้เป็นเส้นแล้วนำมาขึ้นรูปโดยมีวงขุดตามที่ต้องการ

๔. วิธีเทพิมพ์ ใช้พิมพ์ที่ทำด้วยปูนปลาสเตอร์เป็นแบบ ผสมดินให้เหลว เทลงไปในแบบ หรือใช้วิธีกดดินเหนียวลงไปในพิมพ์

๕. วิธีขึ้นแป้นหมุน โดยนำดินที่ต้องการวางลงบนแป้นหมุน ให้นิ้วมือรีดเกิดรูปทรงตามที่ต้องการ

๖. วิธีขึ้นแป้นนึ่ง หมายถึง การนำดินที่เตรียมไว้แล้ววางบนแป้น ผู้ปั้นจะต้องเดินรอบแป้นขึ้นรูปผลิตภัณฑ์นั้นๆ

ต่อจากนั้นจะนำไปฝั่งแดดให้แห้ง และนำไปเผาธรรมดา หรือจะนำไปเผาเคลือบอีกครั้งหนึ่งได้ เช่น โอ่ง โห่ กระถาง หม้อ อ่าง ถ้วย ชาม ช้อน หม้อน้ำ อิฐ ตุ๊กตา และอื่นๆ

๕. งานเครื่องโลหะ

วัสดุ ได้แก่ เหล็ก ตะกั่ว เงิน และโลหะผสมอื่นๆ ตามกระบวนการผลิต แบ่งได้เป็น ๓ ประเภท คือ

๑. ประเภทเครื่องใช้ เช่น ดาบ หอก ขวาน ตะขอ ฉมวก จอบ มีด ขวาน ระฆัง กระดิ่ง ฯลฯ

๒. ประเภทของเล่นของที่ระลึก และเครื่องประดับ รูปหล่อตุ๊กตา รูปคน และ สัตว์ กระดุม กำไล สร้อย แหวน ฯลฯ

๓. ประเภทรูปเคารพ เช่น พระพุทธรูป เทวรูป ในศาลต่างๆ

๖. งานจิตรกรรม

วัสดุที่ใช้เขียน เช่น บนผ้า, ผนัง กระดาษ ใบไม้บางชนิด เช่น ใบลาน ไม้และหนัง และสิ่งอื่นที่เขียนได้ เรื่องราวจากนิทาน พุทธประวัติ สัตว์ในวรรณคดี ชีวิตความเป็นอยู่

ของหมู่บ้าน คำว่าวิธีการรักษาบำบัด เช่น วิธีโยคะ ภาพที่ปรากฏอาจจะมี ความงามด้อยกว่าช่างหลวง เพราะเขียนขึ้นด้วยใจรัก เจตนาบริสุทธิ์ ไม่ได้อาศัยกฎเกณฑ์ เช่น ภาพลายเส้นตามผนังถ้ำต่างๆ และลวดลายบนภาชนะดินเผาบ้านเชียง

๑. งานประติมากรรม

วัสดุ ดิน ไม้ และโลหะ

ขบวนการผลิตไม่มีกฎเกณฑ์ทางความงามที่แน่นอน แต่ตรงตามลักษณะการใช้สอย อาจจะเป็นการปั้นสลัก และการหล่อก็ได้ เช่น ตุ๊กตา รูปสัตว์ พระพิมพ์ ดินดิบ ดินเผา เทวรูป และรูปเคารพอื่นๆ

๔. งานสถาปัตยกรรม

ประเภทงานสถาปัตยกรรมของชาวมัยไทย น่าจะแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ อาคารทางศาสนาพิธีและที่อยู่อาศัย อาคารทั้งสองประเภทนี้ ชาวมัยจะเน้นอาคารทางศาสนาพิธีให้เด่นสำหรับที่อยู่อาศัยนั้น ชาวมัยถือว่ามีความสำคัญอันดับรอง ทั้งนี้เพราะความเชื่อถือและศรัทธาที่มีมาแต่เดิมนั่นเอง อาคารทั้ง ๒ ประเภทนี้มีความสัมพันธ์กันในการสร้างต่างกัน เช่น

๑. อาคารทางศาสนาพิธี จะใช้วิธีการก่อสร้างแบบเรือนเครื่องสับ โดยใช้ไม้เนื้อแข็งคุณภาพคงทนทั้งหมดในสมัยโบราณจริงๆ การเชื่อมต่อระหว่างชิ้นส่วนจะใช้วิธี เชาะร่อง เข้าลิ้น เข้าเตี้อย และดอกลิ่ม ไม่มีการผูกหรือค้ำตะปู เพราะหาได้ยาก วัสดุที่ใช้ก่อสร้างมีทั้ง หิน ดิน ไม้ ปูน และโลหะ เช่น โบสถ์ วิหาร ศาลเจ้า ฯลฯ

๒. อาคารที่อยู่อาศัย อาคารที่อยู่อาศัยแบ่งได้เป็น ๒ ระดับ คือ ที่อยู่อาศัยของเจ้านายคหบดี และที่อยู่อาศัยของประชาชนธรรมดา

ลักษณะความ
ๆ ไปจนถึง
ที่ระลึกอื่นๆ
ละบานประตู
ไม้แต่งงานสลัก
ภาษา และ
ขนาด ซออุ

างชนิด เช่น
า กระดาษ
ชั้น ตัดเป็น
ประกอบการ
น้ำกาก ปั้น
ได้แก่ ร่ม

าย ใบลาน
ก ต้นผักกบ

เหมาะสม
ลักษณะของ
ใช้จำเพาะ
ลอม และ

องถิ่นผสมกับ
เผา และ
จือ
มากด บับ

ถ้าเป็นอาคารที่อยู่อาศัยของเจ้านายและคหบดี จะใช้วัสดุและวิธีการก่อสร้างอย่างเดียวกันกับอาคารทางศาสนาพิธี แต่ถ้าเป็นบ้านเรือนของประชาชนธรรมดาจะสร้างแบบเรือนเครื่องผูก โดยจะก่อสร้างด้วยไม้ที่มีคุณภาพไม่คงทนถาวร เป็นกระต้อมมุงด้วยจาก โครงสร้างใช้ไม้ไผ่ กั้นด้วยไม้ไผ่สับหรือจาก ใช้ตอก หรือหวายผูกโครงสร้างเท่านั้น

๔. งานเครื่องประดับ

วัสดุ มีทั้งไม้ ดิน หิน โลหะ หวาย ไม้ไผ่ เขาสัตว์ เพชรพลอย และเปลือกหอยบางชนิด ขบวนการผลิตตรงตามประโยชน์ใช้สอยเฉพาะงาน และตรงตามความต้องการของสมาชิกในชุมชนนั้น ๆ เช่น แหวน กระจุก กำไล สร้อย ต่างหู และอื่นๆ

ลักษณะทางความงามขึ้นอยู่กับความประณีตที่สร้างกับเอกลักษณ์เฉพาะวัสดุนั้นๆ

๑๐. งานดอกไม้ไฟ

งานชนิดนี้ เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่ต้องอาศัยหลักวิชา ความชำนาญและความรอบคอบเป็นพิเศษ เนื่องจากสิ่งที้นำมาประกอบส่วนใหญ่เป็นอันตรายเช่น ดินประสิ่ว กำมะถัน โปตัสเซียม สารเคมี และดินระเบิด

ผู้ประกอบอาชีพนี้ ต้องมีใบอนุญาตการมีวัตถุประสงค์อยู่ในครอบครองจากทางราชการ เมื่อผู้เป็นเจ้าของใบอนุญาตถึงแก่กรรม ลูกหลานผู้ที่จะประกอบอาชีพต่อจะต้องทำเรื่องขอโอนกรรมสิทธิ์การมีใบอนุญาต จะอย่างไรก็ตามอาชีพนี้ก็เป็นมรดกตกทอดมาหลายชั่วอายุคน เป็นสิ่งประดิษฐ์อย่างหนึ่งของชาวบ้าน ที่ชาวบ้านเรียกว่า ดอกไม้ไฟนั้น เป็นการเรียกรวมสิ่งประดิษฐ์ทั้งหมด ถ้าแยกตามลักษณะงานจะมีชื่อเรียกดังนี้

- ๑. พลุ
- ๒. ดอกไม้พุ่ม

- ๓. ไฟพะเนียง
- ๔. ช้างร้อง
- ๕. นกบิน
- ๖. ลูกหนู
- ๗. เรือรบ เรือบิน
- ๘. ตะไล
- ๙. เทียนหยด
- ๑๐. ผีแก

ศิลปะพื้นบ้าน เป็นผลงานที่เกี่ยวข้องทางด้าน วัตถุและจิตใจ เป็นต้นว่า เครื่องมือเครื่องใช้ ที่อยู่อาศัย การละเล่น และพิธีการพื้นบ้านต่างๆ ที่ชาวบ้านคิดให้มีขึ้นตามสภาพของท้องถิ่น ฉะนั้น การศึกษางานศิลปะพื้นบ้านจึงให้ประโยชน์ในแง่ ความงาม และความรู้ทางสภาพสังคมชนบทดังนี้ คือ

๑. ได้เห็นสภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของชาวบ้านในแง่ต่างๆ เช่น

- ๑.๑ ความผูกพันภายในครอบครัว
- ๑.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านด้วยกัน
- ๑.๓ อาชีพและการทำมาหากินของชาวบ้าน
- ๑.๔ อาหารการกินของชาวบ้าน
- ๑.๕ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และการแต่งกาย
- ๑.๖ ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมในชนบท

๒. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม อาทิเช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี ของชาวบ้าน ความเชื่อ ศาสนา ค่านิยม และภาษาในท้องถิ่น

๓. ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น วรรณกรรมชาวบ้าน เพลงพื้นบ้าน และนิทานพื้นบ้าน

- ๔. คติชาวบ้านและสภาพแวดล้อม เช่น
- ๔.๑ จัดเป็นศูนย์กลางของชาวบ้าน

๔.๒ ใ
 ชื่อสัตว์
 ๔.๓ ใ
 ๔.๔ ใ
 สมบัติที่ดีของหญิง
 ๔.๕ ใ
 ๔.๖ ใ
 ปรากฏการณ์ธรรม

คุณค่าของ
 ศิลปะพื้นบ
 - คุณค่าท
 - คุณค่าท
 คุณค่าทาง
 บ้านที่สร้างขึ้น
 เพื่อการดำรงชีวิ
 คุณค่าทางค

๔.๒ คุณความดี ความกตัญญูรู้คุณ ความ-
ซื่อสัตย์

๔.๓ ลักษณะครอบครัว

๔.๔ ค่านิยมในเรื่องของความงาม คุณ-
สมบัติที่ดีของหญิงชาย

๔.๕ การศึกษา การสั่งสอนอบรม

๔.๖ ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ปรากฏการณ์ธรรมชาติ ยารักษาโรค ไสยศาสตร์ ฯลฯ

คุณค่าของศิลปะพื้นบ้าน

ศิลปะพื้นบ้าน มีคุณค่าสำคัญอยู่ 2 ประการคือ

- คุณค่าทางประโยชน์ใช้สอย
- คุณค่าทางความงาม

คุณค่าทางประโยชน์ใช้สอย ได้แก่ ศิลปะพื้น-
บ้านที่สร้างขึ้น เพื่อสนองตอบความต้องการทางกาย
เพื่อการดำรงชีวิตที่สมบูรณ์ขึ้น

คุณค่าทางความงาม ได้แก่ ศิลปะพื้นบ้านที่

สร้างขึ้นเพื่อสนองความต้องการของอารมณ์ และ
จิตใจ โดยที่ผู้สร้างแสดงออกทางวัสดุอย่างตรงไปตรง-
มาตามความคิดสร้างสรรค์ ไม่ต้องอาศัยการขัดเกลา
ทางวิชาการ หรือความรู้ที่เป็นหลักเกณฑ์ทางศิลปะ
ทั่วไป เมื่อการดำรงชีวิตสมบูรณ์ขึ้น มีความปลอดภัย
ในชีวิตมากขึ้น มนุษย์จะเริ่มประดิษฐ์ประดอยตกแต่ง
สิ่งที่สร้างขึ้นอยู่เดิม หรือสร้างสิ่งใหม่ให้เกิดความงาม
ตามที่คนเห็นว่างาม ตัวอย่างเช่น กระดาษชุบมะ-
พร้าว เดิมอาจจะเป็นเพียงแผ่นไม้ ต่อมา ต่อปาก
หรือคล้ายกระดาษจริงในท่าหมอบที่สวยงามขึ้น จะ
อย่างไรก็ตาม ความงามของกระดาษชุบมะพร้าวที่
ว่านั้น ก็มีได้ทำให้เสียคุณค่าทางการชุบมะพร้าวลงไป

ฉะนั้น ผลงานศิลปะพื้นบ้านจึงมิใช่จะมี
คุณค่าเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง จำต้องมีคุณค่าทาง
ประโยชน์ใช้สอยควบคู่กันไปกับคุณค่าทางความงาม
เสมอ

อ้าง พรศรี

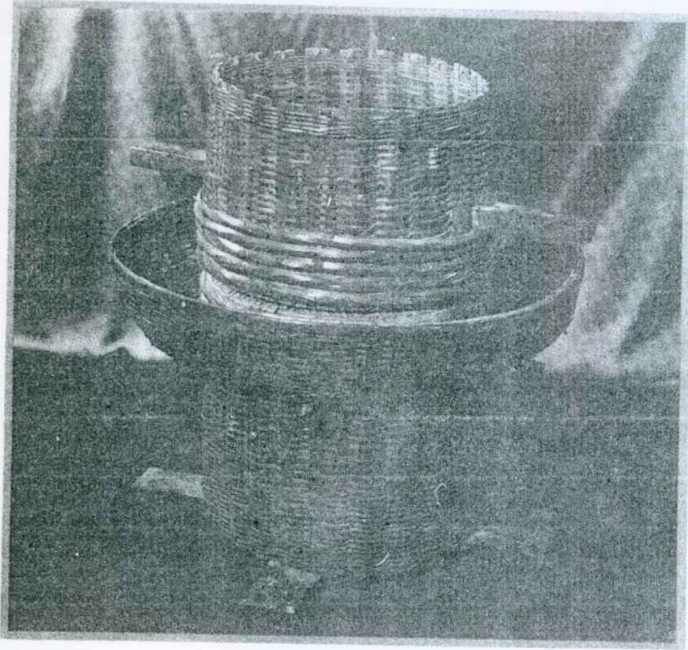
บ้องทางด้าน
ร่องใช้ ที่-
บ้านต่างๆที่
จะนั้น
ชนในแ่ง-
บดดังนี้ คือ
เป็นอยู่ของ

จรั้ว
บ้านด้วยกัน
ของชาว-

น
วี และการ

ในชนบท
วัฒนธรรม
วงชาวบ้าน
ในท้องถิ่น
ประวัติศาสตร์
าน และ

เช่น
บ้าน

เครื่องสีข้าว

KRUENG DEE KHAO
A RICE MILLING TOOL

กิ่งแก้ว อัดถาก
กุหลาบ มัลลิกม
เขียน ยิ้มศิริ. (

2509

โชติ กัลยาณมิตร

แห่งป:

นารถ ไพธิประ

ตั้งประ

แปลก สนธิรักษ์

ม.ป.

ฤทัย จงใจรัก.

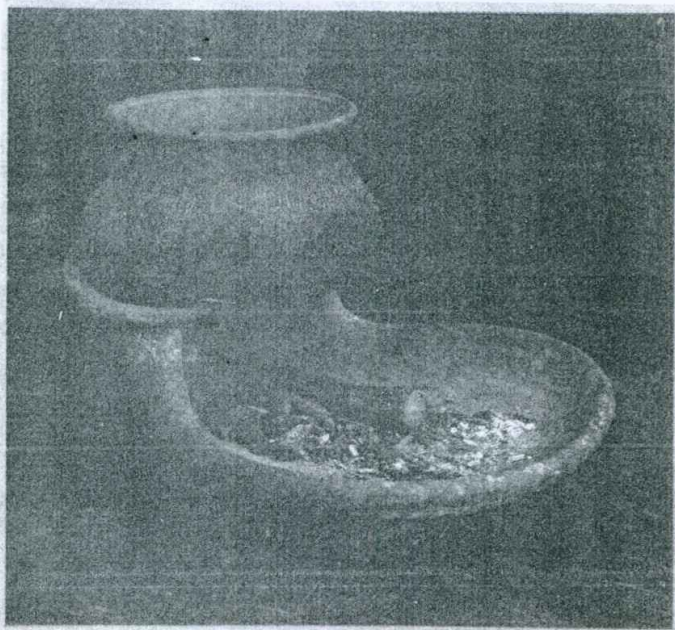
วาสนา เกตุภาค

สงวน รอดบุญ.

อนุমানราชชน.

2515

อารีย์ สุทธิพันธ์

เตาเซียงกรานและหม้อทน
TAO CHERNG KRAN MAW
TANON AN ANCIENT
EARTHEN STOVE AND POT

บรรณานุกรม

- กิ่งแก้ว อัดถากร. คติชนวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2520.
- กุหลาบ มัลลิกมาส. คติชาวบ้าน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518.
- เจียน ยัมศิริ. ศิลปะพื้นบ้านของไทย. กรุงเทพฯ : คณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2509.
- โชติ กัลยาณมิตร. พจนานุกรมสถาปัตยกรรมและศิลปะเกี่ยวเนื่อง. กรุงเทพฯ : การไฟฟ้าฝ่ายผลิต-
แห่งประเทศไทย, 2518.
- นารด โพรประสาท. สถาปัตยกรรมในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : พิมพ์เป็นอนุสรณ์งานศพนางจงดล
ตั้งประเสริฐ, 2514.
- แปลก สนธิรักษ์. ระเบียบสังคม ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
ม.ป.ป.
- ฤทัย จงใจรัก. เรือนไทยเดิม. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- วาศนา เกตุภาค. คติชาวบ้าน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหสยามพัฒนา, 2521.
- สงวน รอดบุญ. ศิลปะกับมนุษย์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสมัย, 2524.
- อนุমানราชชน. พระยา. ศิลปะสงเคราะห์. โดย เสฐียรโกเศศ(นามแฝง). กรุงเทพฯ : บรรณาการ,
2515.
- อารีย์ สุทธิพันธ์. ศ.011 ศิลปะและประสมการณ์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2513.